

בעניין:

פלוני ת"ז: XXXXXX
ע"י ב"כ עוה"ד איתי הפלר ו/או
מירב פלח-לב
מדרך העצמאות 57, חיפה
טל' 04-8521343 פקס' 04-8538003
hoeflerm@netvision.net.il

התובע/ת/המבקש/ת

- נ ג ד -

אוניברסיטת בן גוריון
באר שבע

הנתבע/ת/המשיב/ה

כתב תביעה

א. כללי:

1. התובע היה סטודנט מן המניין למדעי המחשב באוניברסיטת בן גוריון, בין השנים 2008-2012, כשהוא מבצע את כל המוטל עליו במקצועיות וביעילות, עם ממוצע ציונים של כ-80, וקרוב ל-90 בקורסי הליבה.
2. בתאריך 28.02.2012 אחרי הצהריים זומן התובע למשרדו של XXXXX ממונה חקירות ואבטחת מידע של האוניברסיטה, אשר הודיע לתובע, לראשונה, כי הוא חשוד בכך שביקש להצטרף כשותף קש בתשלום לעבודה בקורס "עקרונות הקומפלציה", עבודה אשר מהווה רק 15 אחוז מהציון הסופי בקורס זה.
3. התובע, שהיה זה הסימסטר השמיני והאחרון ללימודיו, הכחיש טענות אלו וטען כי רק יום קודם לכן בקש וקבל אורכה של חודש ימים להגשת העבודה, וכי מחצית ממנה כבר גמורה, אלא שלמרות טענותיו הוגשה כנגדו קובלנה הנושאת תאריך 2.5.2012, בה מצוין כי הוא "חשוד בהתנהגות שאינה הולמת סטודנט.....חשוד במעשה מרמה בהקשר ללימודים באוניברסיטה או סיוע לאדם אחר במעשה כזה.....".
הקובלנה על נספחיה מצ"ב **כנספח א'**.
4. התובע זומן להופיע לדיון בפני וועדת המשמעת ליום 19.6.2012 בשעה 09:45, ולאחר קיומו של דיון מגמתי ולא מקצועי, נגזר דינו.
הזימון לדיון מצ"ב **כנספח ב'**.
פרוטוקול הדיון מצ"ב **כנספח ג'**
גזר הדין מיום 19.6.2012 שבין היתר ביטל לתובע את הקורס "עקרונות הקומפלציה" והרחיק אותו לשנה מהאוניברסיטה, מצ"ב **כנספח ד'**.

5. התובע הגיש ערעור מנומק על גזר הדין אשר פגע בו קשות, אלא שביום 10.7.12 ניתנה החלטה לקונית הדוחה את הערעור, והמבוססת על שיחות עם "XXXXX" שהוא רק חוקר.

הערעור מצ"ב **כנספח ה'**.
ההחלטה בערעור מיום 10.7.12 מצ"ב **כנספח ו'**.

6. תביעה זו מוגשת למתן פסק דין הצהרתי שיורה על בטלותו של גזר הדין שניתן כנגד התובע, שהינו שגוי מעיקרו ואשר ניתן באופן לא ראוי ו/או לא מידתי ו/או תוך הפרת זכויותיו הבסיסיות של התובע כאדם, וללא שהתאפשרה לתובע הזכות להגן על עצמו ולהיות מיוצג ע"י עו"ד כנדרש וכמתחייב.

7. כשם שיפורט להלן, הפגמים והמחדלים בהליך רבים, ואילו הייתה ניתנת לתובע האפשרות להיות מיוצג ע"י עו"ד, קיים סיכוי סביר שההליך המשמעותי היה מסתיים אחרת, ותוך פגיעה פחותה בתובע, שהרי משמעותו של גזר הדין הינה: עיכוב של שנתיים ימים בקבלת התואר, וכפועל יוצא פגיעה ביכולתו למצוא עבודה ולהשתכר בכבוד, בפרט לאור גילו (31 שנים), וכמובן פגיעה בשמו הטוב ובכבודו, שהרי התובע הינו סטודנט משקיע, אדם ישר ומלומד, אשר השקיע את כל מרצו בסיום לימודיו האקדמאיים.

יובהר כי גזר הדין ניתן בשנה הרביעית והאחרונה ללימודי התובע, שממוצע ציוניו כ-80, וזאת בסמוך לקבלת התואר, ולאחר מאמץ רב בהשלמת בגרויות ופסיכומטרי במכינה האקדמית במשך שנתיים וחצי וסיומה בהצטיינות.

מדובר אפוא בפגיעה ממשית בחופש העיסוק של התובע שהיא זכות יסוד, והכל באופן לא מידתי וללא שהוכח כי התובע ביצע את אשר יוחס לו בקובלנה.

ה. הוכחות לייצוג משפטי :

8. סעיף 5.7 לתקנון המשמעת של הנתבעת, **נספח ז' לעיל**, קובע כדלקמן: **"הנתבע יהיה רשאי להיות מיוצג ע"י בא-כח אשר יהיה מורה, עובד או סטודנט באוניברסיטה"**

מצ"ב **כנספח ז'** עותק מתקנון המשמעת ממנו עולה כי התובע אינו רשאי להיות מיוצג ע"י עו"ד.

9. הנתבעת, אפוא, מונעת מסטודנטים שלה את הזכות להיות מיוצגים ע"י אנשי מקצוע, ובכך מונעת מהם להוכיח את צדקתם.

10. טענתנו הינה כי הנתבעת, בקובעה כי לא תקיים דיון משמעותי לתלמידיה בנוכחות עו"ד, מפרה באופן בוטה זכות יסודית העומדת בפני כל אדם להגנה וכן לייצוג משפטי כאמור בס' 22 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 כלשונו:

"... בפני כל רשויות המדינה, רשויות מקומיות וגופים ואנשים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין".

11. זכות יסודית של אדם לשמירה על חירותו ובכלל זה על זכותו הטבעית והדמוקרטית לייצוג משפטי, צריכה לעמוד כקריטריון עיקרי בכל טריבונל שיפוטי באשר הוא, ובפרט אצל הנתבעת שהיא מוסד אקדמאי המעיד על עצמו כגוף ערכי אשר מכבד את חופש הביטוי של כלל תלמידיו.

12. בע"א 228/58, **רוטשטיין נ' יו"ר בית הדין למשמעת של עובדי המדינה**, פ"ד יב', 1439 נקבע כי שמירה על כללי הצדק הטבעי היא תנאי מוקדם לעשיית משפט בכלל ומשפט הוגן בפרט וכן **נקבע כי הזכות למנות מייצג הנה חלק ממשפט הוגן!**

ראה גם ע"א 1795/93, קרן הגימלאות של חברי אגד בע"מ נ' יעקב, פ"ד נא(5), עמ' 433, שם נקבע כי:

" הליכי משמעת במסגרות פרטיות דורשים משנה זהירות בלב ייפגעו זכויות יסוד של הפרט, ובית המשפט יקפיד על שמירתן של זכויות אלו ברוח חוק יסוד: "כבוד האדם וחירותו".

13. הצורך בייצוג ע"י עו"ד מקבל משנה תוקף כאשר מדובר בסטודנט הקטן, שאף ציין כי יש לו לקויות וקשיים להסביר את עצמו בע"פ, אל מול האוניברסיטה בעלת האמצעים והמשומנת היטב.

לתובע 20% נכות מטעם ביטוח לאומי עקב לקויות למידה ובעיות קשב וריכוז. בנוסף הוא מוכר ע"י משרד החינוך ובפרט ע"י הנתבעת כסובל מבעיות אלו ובגין אף מקבל הקלות בלימודים. התובע סובל מ- ADHD מאז היותו ילד ואף לקח בעברו במשך מספר שנים ריטלין.

ד. זכות הייצוג נובעת מהיות הדיון המשפטי בעל אופי ההליך פלילי:

14. הדיון המשמעתי אליו זומן התובע נושא אופי של הליך פלילי. הדבר בא לידי ביטוי באופי האישום, בעונשים המוטלים, כך גם פסק הדין מורכב מהכרעת דין ומגזר דין.

15. עצם טיבו של הליך מעין שיפוטי זה, הנושא אופי פלילי, מחייב את הנתבעת לכבד את עיקרון זכות הייצוג של התובע ע"י עורך דין שכן, מניעת זכות זו הנה בגדר שלילת חירותו של אדם ושלילת כלים המצויים בידו להגן על חירות זו. תפקידה של הנתבעת כרשות מעין שיפוטית הנה להעניק לתובעים את הכלים לקיים את זכותם המהותית והיסודית להגנה וייצוג.

לעניין זה ראה ע"א 3115/93, יעקב נ' מנהל מס שבח מקרקעין חיפה, פ"ד (נ), עמ' 549:

"... שאם הרשויות לא תעמדה לרשותו של האזרח את הכלים להגנה, עלולות להיפגע באופן מהותי זכויותיו הבסיסיות. מקל וחומר אמורים הדברים על הזכות הפסיבית של אדם, להעמיד לעצמו מייצג על חשבונו, להגן כראוי על האינטרסים שלו. בעיקר, כאשר המדובר בהגנה על עניינים ראשוניים במעלה ועוד יותר מכך בהליכים פליליים ודומיהם". (ההדגשה שלי מ.ל.)

16. אין מחלוקת כי הנתבעת אשר מהווה טריבונל מעין שיפוטי המקיים הליך בעל אופי פלילי, צריכה לפעול בהתאם לסדרי הדין ולאפשר קיומה של הגנה משפטית ע"י עו"ד. יצוין כי היסוד להקמתו של מוסד הסנגוריה הציבורית אשר מעניק הגנה משפטית לכל אדם באשר הוא במהלכו של הדיון הפלילי, שאב את כוחו מאותה חובה בסיסית של הרשות (המדינה) לקיים הליך דיוני הוגן.

17. עיגון נוסף לחשיבות הייצוג המשפטי בהליך מעין שיפוטי בעל אופי פלילי מצוי בספרו של פרי א. ארנון, דיני ראיות, חלק ראשון (תש"ל), עמ' 106 אשר מתייחס לחשיבות החקירה הנגדית כחלק מהגנתו היסודית של נאשם או נתבע:

" החובה לאפשר חקירה נגדית נאותה ומיזומת, נגזרת מטיבו המעין פלילי של ההליך וכן מהתוצאות החמורות, הצפויות למבקש מהדיון

18. ראה גם עפ 5121/98 רפאל יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי היועץ המשפטי לממשלה, הסנגוריה הציבורית הארצית, לשכת עורכי הדין בישראל, שם נקבע כי:

"הודאה אשר ניתנת ע"י נאשם לא תתקבל כראיה קבילה עד אשר תינתן לנאשם אפשרות להיוועץ בעו"ד".

19. ייטען כי העד אשר העיד כנגד התובע הנו מרצה העובד אצל הנתבעת, כך גם החוקר שמונה לחקור את האישום. לפיכך, עדותם של גורמים אלו לוקה בחוסר ותגן בראש ובראשונה על האינטרסים של הנתבעת, ולכן קיומה של חקירה נגדית ע"י עו"ד מקצועי יכולה לשנות את מאזן הכוחות.

20. אין ספק שעו"ד מיומן יחקור טוב יותר מסטודנט, מה עוד שסטודנט ו/או איש אקדמיה אשר ימצא עצמו בניגוד עניינים, שעה שיידרש לטעון כנגד הגוף בו הוא עובד, ואשר משלם את משכורתו.

ד. התייחסות ספציפית לצנינו le התובע, קיומו le הליך שיפוטי לפני:

כפי שיפורט להלן ההליך המשמעתי שהתקיים לתובע היה לקוי ואילו היה מתאפשר לו להיות מיוצג ע"י עו"ד, היה מוכיח את צדקתו ו/או מגן על זכויותיו טוב יותר, ואלו הליקויים בהליך המשמעתי נשוא התביעה:

17. מתן משקל בלתי סביר ובלתי מידתי לסירובו של התובע להיבדק בבדיקת פוליגרף:

21. הדיון נערך באופן מגמתי ביותר, בפני נציגי אוניברסיטה אשר קיים ספק בדבר מיומנותם להכריע האם התובע אשם או לא באישומים בהם הואשם בקובלנה, ובדבר מיומנותם לבצע איזון נכון של כלל הראיות.

22. חוסר מקצועיות זה מקבל משנה תוקף לאור העובדה שה"שופטים" נתנו משקל רב לעובדה שהתובע סירב להיבדק במכונת פוליגרף, לאחר ובעקבות הסבר שקבל בנדון מאיש מקצוע, כשם שפרט באריכות בערעורו, בסעיף 1 פסקה 3, ונדמה כי סירוב זה הכריע את התיק, בניגוד להלכה המחייבת בנדון.

23. עיון בפרוטוקול הדיון מלמד כי "השופטים" שאלו את התובע, כבר בתחילת הדיון ולכל אורכו, מספר רב וחריג של פעמים, האם הוא מוכן להיבדק במכונת אמת. ומשסירב להיבדק בפוליגרף נאמר לו, מיידית, כי מצאו אותו אשם, כשאחד הדיינים אף הוסיף ואמר: "סירוב זה מעיד על האופי שלך ועל הבעייתיות שלך...".

ראה לעניין זה עמוד 7 לפרוטוקול שם מצוין כי השופטים יצאו להפסקה להתדיינות בה נאמר: "..... קשה לקבל החלטה ע"ס אינטואיציה...", והנה דקה לאחר מכן נכנסו שוב לאולם, שאלו את התובע אם זה רוצה להיבדק בפוליגרף, ומיד כשהשיב בשלילה נגזר דינו, והוחלט כי הוא אשם.

אם זה לא הליך לקוי, מהו הליך לקוי??

24. יובהר כי סירובו של התובע להיבדק בפוליגרף, היה, בין היתר, כיוון שהוא אדם הסובל מבעיות חרדה נפשיות זה זמן רב ונוטל כדורים פסיכיאטריים במרשם, וכיוון שיש לו תגובות פיזיולוגיות במהלך תנאי לחץ ולכן הובהר לו כי איננו כשיר לבדיקה שכזו המסתמכת על שינויים פיזיולוגיים בזמן הבדיקה, המלחיצה בפני עצמה. האם בשל כך הוא צריך להצטייר כשקרן וכלא אמין?

22. תיקון האישום, במועד הדיון ללא יידוע התובע:

25. בתחילת הדיון נודע לתובע כי הוסף סעיף אישום לקובלנה, (סעיף 8.4 לתקנון האוניברסיטה), שלא היה מצוין בקובלנה שהומצאה לו טרם הדיון, דבר הנוגד את התקנון האקדמי וחוקי המשפט בישראל, שהרי לא היה. זאת מהסיבה הברורה כי לא היה באפשרותו להתכונן להאשמה זו ולהגיב לה כראוי.

26. זאת ועוד מרצה הקורס, ד"ר מאיר גולדברג (להלן המרצה), הציג חומר ראיות חדש קצת אחרי תחילת הדיון. חומר ראיות זה לא הובא לידי התובע על פי התקנון האקדמי, ולכן לא התאפשר לו להתכונן לדיון. כיאות ולהתייחס אליו בהתאם וכן לסתור דברים שהיו כתובים בו. אלא ניתן לו לעשות זאת בזמן אמת בניגוד לתקנון וחוקי המשפט. הדבר לא עניין את הדיינים והם לא התייחסו לטענותיו בנושא.

3.4. קיימות סתירות רבות בראיות הנתבעת, המטילות ספק בגרסת האוניברסיטה והמחזקות גרסת התובע:

27. הקובלנה מבוססת כולה על ממצאיו ו/או עדותו של המרצה ד"ר מאיר גולדברג ועל חקירתו של XXXX, שהינו ממונה חקירות ואבטחת מידע של האוניברסיטה, כאשר הממצא היחידי שקיים על פיו הורשע התובע הינו מייל פיקטיבי שבו מופיע תעודת הזהות ושם המשתמש של התובע, מידע הנגיש לכל החפץ בכך.

28. כפי שיפורט להלן קיימות סתירות בעדותו של המרצה, המטילות ספק באמינותו ומהימנותו ולבטח יש בהן כדי להקטין עד מאוד את משקלה, כך למשל:

א. בעדותו אצל החוקר, XXXXX, מיום 28.02.2012 בשעה 15:37, טען המרצה: "חשוב לי לציין כי באף שלב הסטודנט (התובע) לא פנה אלי בבקשה לסיוע אקדמי כלשהו או לחילופין הארכת זמן המטלה ו/או התחשבות בצרכיו בשל שירות מילואים או לקוח למידה הקיימת לסטודנט", הצהרה שנמצאה כשקרית, והמרצה אף חזר בו מגרסתו בדיון שנערך בקובלנה מיום 19.6.2012.

יובהר כי ביום 27.02.2012 בשעות הצהריים, כלומר יום קודם למתן עדותו בפני החוקר, נפגש התובע עם המרצה, וזה נתן לו אורכה של חודש ימים להגשת המטלה, אך ציין כי יש לקבל אישור סופי מיו"ר הוראה ד"ר איתן בכמט, אישור שניתן לתובע ביום 28.2.2012 בצהריים לאחר ובעקבות פנייה של התובע אליו. קבלת אורכה אינה דבר חריג, ולא מעט סטודנטים מבקשים ומקבלים.

יוסף כי מיד לאחר שהתובע נכנס למרצה לבקש אורכה נכנס אליו סטודנט נוסף לבקש אורכה, וסטודנט זה ששמו XXXXXX, הפך להיות שותפו של התובע לעבודה נשוא הקובלנה, שהוגשה כחודש לאחר מכן, וקבלה ציון 90.

ב. התלונה וממצאי החקירה מבוססים על מיילים שנכתבו, כביכול ע"י התובע, אלא שעיון בתוכנם מלמד כי לא כך הוא, וכי ככל הנראה נכתבו ע"י צד ג' אחר שייקרא להלן "צד ג'".

במייל מיום 23.02.2012 טוען צד ג' כי יש לו עבודות רבות, מילואים, פרויקט ומועדי ב' ו-ג', מה שלא התקיים עובדתית אצל התובע. לתובע לא היו עבודות נוספות מלבד העבודה נשוא הקובלנה, לא מילואים, לא פרויקט וכן לא היו לו מועדי ב' או ג' פרט למועד א' בקורס נשוא העבודה, בו קיבל ציון של 95.

ג. ישנו מייל שצד ג' שולח ביום 28.02.2012 בשעה 16:24 בו נכתב "את לא חוזרת אליי? משום מה אני לא מצליח להיכנס למערכת ולבדוק אם את אכן צירפת אותי אלייך". זאת בסתירה לכך שבשעה 16:20 התובע כבר המתין מחוץ למשרדו של החוקר מר XXXXX ליד מזכירתו, זאת לאחר שזומן אליו ללא שידע מהי סיבת הזימון.

ד. במייל מיום 28.02.2012 שעה 17:04 שלח צד ג', מייל ובו הציע תמורה נוספת לשותפות: "קורס בחירה בקורס יזמות שאליו הוא רשום והוא מוכן לוותר עליו" אלא שהתובע טען בחקירתו כי נרשם לקורס יזמות, רק לקראת סוף תקופת ההרשמה כשהתפנה מקום, ואכן בדיקה שביצע בדיעבד אישרה כי התובע נרשם לקורס ביום 11.03.2012, דהיינו לאחר אותו מייל, ולכן לא יכול היה להציע מה שאין לו כמו כן למה הציע דבר שכזה לאחר שזומן על ידי XXXX ונודע לו על כל העניין.

29. סתירות אלו, יחד עם התהיות שיפורטו להלן מלמדות כי איזון נכון היה צריך להוביל למסקנה אחרת, בפרט כאשר עסקינן בהליך בעל אופי פלילי, ואלו התהיות המועלות:

a. האישום מבוסס על המייל מיום 27.2 שעה 19:00 לערך בו פורטו מספר תעודת הזהות של התובע וכן שם המשתמש שלו, וזאת לאחר שהתובע כבר בקש אורכה, ומצא שותף לעבודה.

b. המיילים המשיכו להישלח עד ה- 29.2, ותמוה איך ומדוע ימשיכו להישלח מיילים גם אחרי שנודע לתובע שהוא מואשם בעבירה בה הורשע? איזה היגיון יש בכך שהתובע ימשיך להתכתב במיילים אם הוא יודע שהוא מואשם בעבירה בקשר עם אותו קורס?

c. תהייה נוספת: לפי המיילים כבר ביום 26.2 העסקה נחזתה כסגורה, אם כך מדוע בקש התובע אורכה ב- 27.2 ואף סיכם על שותפות עם סטודנט אחר באישור המרצה.

d. זאת ועוד מעיון בתכתובות המייל עולה כי אותו צד ג', "התנדב", כך ממש, בכל מייל ששלח למסור את השם ות"ז של התובע, מה שנראה תמוה.

30. סיכומם של כלל הנתונים לעיל מלמד כי הדיינים ייחסו משקל בלתי מעורער למייל הנושא את שמו ות"ז של התובע כשהם מתעלמים מכך שקיימות בעיות רבות של אבטחת מידע וגניבת זהויות באוניברסיטה, שהרי פרטים אלו מופיעים באתרים שונים של האוניברסיטה והמחלקה למדעי המחשב ונגישים לכל אדם, והתובע אף הציג תדפיסים כאלו בדיון.

31. זאת ועוד התובע כל הזמן נדרש להוכיח ולהבהיר מדוע שמשהו יזדהה לו ו/או ירשום את פרטיו, כאשר ההליך התקין והנכון הוא שהמשיבה הייתה צריכה להמשיך להתכתב עם אותו צד ג', לאפשר לו לממש את רצונו לשלם על העבודה ואילו הייתה נפגשת עימו ו/או מקבלת תשלום בפועל הייתה מתוודעת לכך שלא מדובר בתובע.

מחדלה של הנתבעת שלא מיצתה את חקירתה, צריך לפעול לרעתה ולא לרעת התובע שאינו איש חקירות, ואשר אין לו את אותם אמצעים שיש למשיבה שאין חולק שיש לה אגף חקירות משלה, כך למשל יכלה הנתבעת לדרוש מאותו צד ג' להיפגש ו/או לקבל את פרטי חשבון שלו, ושאר נתונים עובדתיים שיכולים היו לחסוך הליך מביש זה.

4. העונש אינו מידתי:

32. גזר הדין ביטל לתובע את הקורס, נשוא העבודה, "עקרונות הקומפילציה", ומשמעותה של החלטה זו הינה אי קבלת תואר בסוף אותה שנת לימודים וכן חובה לעבור את הקורס פעם נוספת לאחר המתנה של שנה, שהרי התובע הורחק מהאוניברסיטה למשך שנה.

33. פועל יוצא של גזר הדין הינו עיכוב של שנתיים ימים בקבלת תואר על כל הנגזרות של החלטה זו, לרבות פגיעה בשם הטוב, אובדן הכנסה....

34. טענתנו הינה כי הדיינים לא איזנו בין כלל הראיות שהיו להם וכי גזר הדין שניתן אינו מידתי. הדיינים לא נכנסו לעומק הראיות והסתירות שהוצגו ואף זירזו את התובע לסיים את דבריו.

35. הדיינים התעלמו גם מכך, שעסקינן בסטודנט טוב, ללא כל עבר בעייתי, ובפרט בכל 4 שנותיו באוניברסיטה, אשר השקיע בלימודיו את מיטב זמנו ומרצו, בתקווה לסיים את התואר ולמצוא עבודה שהולמת את כישוריו ולהשתכר בכבוד, ולא בכדי ממוצע ציוניו היה קרוב ל- 80, כאשר בכל העבודות שהגיש בתואר יש לו ממוצע של 95 לערך. בפרט בקורס המדובר בכל העבודות שעשה לבדו הציון שקיבל הוא מעל 95.

גם העבודה, נשוא המחלוקת, בקורס "עקרונות הקומפילציה", הוגשה בסופו של יום יחד עם "XXXXX", השותף שאושר ע"י המרצה, והשניים קבלו בה 90, כאשר בבוחן בקורס זה קבל התובע 80 ובמבחן הסופי ציונו היה 95.

36. הדיינים התעלמו מכך שציוניו האחרים של התובע באותו קורס טובים, וגם אם היו פוסלים לו את העבודה, שהמשקל שלה בכלל הציון הוא 15%, או שלא היה מגיש אותה אזי הציון המשוקלל שלו בקורס היה 76 ציון קרוב לממוצע בקורס זה.

אין להתעלם מהעובדה שהתובע קבל ציון 90 בעבודה זו, ולכן הציון הסופי והמשוקלל שלו צריך להיות 89, בהנחה שהקובלנה נגדו הייתה נדחית.

ה. פס"ד 576/06 בן הרוש ל'רן נ' אוניברסיטת חיפה:

37. ביום 29.6.2008 ניתן פסק דינו של כבוד השופט גרשון, במחוזי חיפה, בתביעה שהוגשה ע"י סטודנט שהועמד לדין משמעתי, ללא שהתאפשר לו להיות מיוצג ע"י עו"ד, בשל איסור ייצוג שהופיע בתקנון האוניברסיטה.

38. בפסק דין מנומק זה נקבע כי סעיף בתקנון המשמעת של אוניברסיטה המונע ייצוג ע"י עו"ד אינו חוקי, וכפועל יוצא ביטל בית המשפט את החלטת וועדת המשמעת והורה לאוניברסיטה לתקן את תקנונה, ולאפשר זכות ייצוג.

39. פסק הדין ארוך וממצה, להלן אצטט קטעים רלוונטיים ממנו:

"האוניברסיטה הינה מוסד שלו מאפיינים פרטיים וציבוריים כאחד. דואליות זו של האוניברסיטה מעמידה אותה תחת שבט ביקורתו של בית המשפט ומביאה עמה את החלתם של הדינים החלים על רשויות שלטוניות וציבוריות גם על האוניברסיטה והגופים והרשויות הפועלים בה. זאת, במקביל לכפיפות האוניברסיטה למערכת הדינים הפרטית".

"סבורני שגם תוצאותיו של הליך משמעתי בפני רשויות המשמעת של האוניברסיטה עלולות להיות חמורות ומרחיקות לכת. זאת, משום שעתידי האקדמי, וכתוצאה מכך גם עתידו התעסוקתי של הסטודנט, מונח על הכף.

זאת ועוד, מעבר להיות הזכות להיות מיוצג על ידי סניגור זכות יסוד כאמור לעיל, יש חשיבות אופרטיבית לזכות זו בכל הנוגע לחשיפת האמת בניהול הליך משפטי או משמעתי.
אכן, החקירה הנגדית מהווה כלי חשוב לגילוי האמת והשימוש בכלי זה מצריך מיומנות ומקצוענות.

"אחד האמצעים הבדוקים להגיע לחקר האמת היא חקירת שתי-וערב, וכל בר-בי-רב יודע שבחקירה מסוג זה נדרשת מיומנות מקצועית ונסיון שלא כל אדם רגיל ניחן בהם"

גם מענת האוניברסיטה לפיה הסטודנט או העובד האקדמי, הרשאים לייצג את הסטודנט העומד לדין משמעתי על פי תקנון המשמעת, יכולים להיות בעלי השכלה משפטית אין בה כדי לענות על הצורך במיומנותו של עורך הדין המייצג.
שכן ברור הוא כי אין להשוות, לעניין ניהול חקירה נגדית, בין נסיונו הרב של עורך דין מקצועי המייצג לקוחות בבית המשפט באופן עוטף ויומיומי לבין נסיונם הדל, אם בכלל, של סטודנט או "עובד אקדמי" (אף אם הם בעלי השכלה משפטית) לעשות כן.

"לפיכך אני קובע כי הואיל ומגבלת הייצוג שהייתה קבועה בתקנון המשמעת קודם לתיקונו פגעה בזכותו היסודית של הסטודנט לבחור לו את זהות עורך הדין המייצג אותו באופן חופשי כאוות נפשו, הרי שהיא בטלה. לאור האמור לעיל, ומאחר ורשויות המשמעת של האוניברסיטה מנעו מן התובעים את זכות הייצוג בידי סניגור, הרי שנפל פגם מהותי בהליך שנוהל על ידם. על שום כך אני קובע כי החלטת רשויות המשמעת מיום 27.4.06, שהכריעה בעניינם של התובעים – בטלה".

כאמור לעיל, לאחר הגשת התביעה נשוא דיונו, תיקנה האוניברסיטה את תקנון המשמעת.

חוששני כי תיקון זה אינו מספק ואין די בו כדי לרפא את הפגמים שנפלו בתקנון בנוסחו הקודם. זאת, משום שגם על פי התקנון בנוסחו המתוקן מוגבלת זכות הייצוג של הסטודנט העומד לדין על ידי עורך דין מקצועי רק למקרה שבו התביעה שבהליך המשמעתי מיוצגת על ידי עורך דין או כאשר ההרשעה עלולה לגרור עונש של הרחקה בפועל מהאוניברסיטה.

כשלעצמי אני סבור כי גם עונשים פחותים מהרחקה בפועל מן האוניברסיטה (כגון ביטול שנת לימודים וגם ביטול בדיעבד- סעיף 6.10 לתקנון המתוקן) יכולים להיות משמעותיים ובעלי פוטנציאל לגרימת נזק של ממש לסטודנט העומד לדין.

מצב דברים זה עלול להביא לסימואציה שבה ייגזר במסגרת הליך משמעתי, על סטודנט העומד לדין, עונש של ביטול שנת לימודים בדיעבד. משמעותו של עונש מעין זה הינה כי זמנו, משאביו הכלכליים והנפשיים של הסטודנט שהושקעו בלימודים אקדמיים במשך שנה, ירדו לשמיון. כל זאת מבלי שניתנה לסטודנט האפשרות למצות את זכותו הבסיסית להליך הוגן על ידי ייצוגו בידי עורך דין מקצועי.

על שום כך, לאור חשיבותה של הזכות לייצוג על ידי עורך דין ומאחר וזו נגזרת מחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, המהווה אבן יסוד בשיטתנו המשפטית, אין הצדקה להגביל את זכות הייצוג רק למקרים שאליהם מתייחס התקנון בנוסחו הדין. לפיכך אין די בתיקון תקנות המשמעת כאמור לעיל.

40. פסק דין זה מכריע, למעשה, בשאלות משפטיות דומות לאלו הנתענות בכתב תביעה זה, ולכן מבוקש מבית המשפט לנהוג דין זהה ולהורות על ביטול מידי של פסק הדין מיום 19.6.12 וכפועל לתת לתובע לאלתר את התואר הראשון המגיע לו.

1. סיכום:

41. לנוכח האמור לעיל, מבוקש בזאת מביהמ"ש הנכבד ליתן פסק דין הצהרתי הקובע כי התובע ו/או כל סטודנט אחר, רשאי להיות מיוצג ע"י עו"ד חיצוני ככל שיחפוץ, כן מבוקש ליתן פסק דין המבטל את פסק הדין מיום 19.6.12 שניתן כנגד התובע, בהעדר ייצוג, וכן לחייב את האוניברסיטה להנפיק לתובע תואר ראשון במדעי המחשב לאלתר.

התובע שומר לעצמו את הזכות להגיש בקשה לפיצול סעדים ולתבוע את האוניברסיטה על הנזקים שגרמה לתובע כתוצאה מהעיכוב בקבלת התואר לרבות עגמת נפש, אובדן הכנסה והוצאות המשפט.

42. הסעד הצהרתי המבוקש אינו בסמכותו הייחודית של בית משפט שלום, ולפיכך הינו בסמכותו השיורית של בית משפט מחוזי וזאת בהתאם לסעיף 1(40) לחוק בתי משפט.

43. לאור מהות הסוגיה העומדת להכרעה ומאחר והנתבעת הינה מוסד אקדמי וציבורי, צורף לתביעה היועץ המשפטי לממשלה לאור סמכותו שעל פי סעיף 1 לפקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה) (נוסח חדש).

44. כן צורפה לשכת עורכי הדין כמי שאמורה לסייע ולקדם את זכות הייצוג ע"י עורכי דין.

45. לגבי ההליך המשמעותי הספציפי הננקט נגד התובע, ובנסיבות שנוצרו מבוקש כי יינתן פסק דין הצהרתי שייקבע שהליכים ספציפיים אלו שמנהלת הנתבעת מול התובע יהיו בבית משפט רגיל.

מירב פלח –לב, עו"ד

ב"כ התובעים